

Kázeň z evanjelických Služieb Božích, 25. 2. 2025, 18.00, utorok po Nedeli po Deviatniku, Bratislava, Legionárska 6, ES: 473, 229, 435, ep.: 1Kor 10, 23 - 33,

téma: **Povolené a zakázané**

1. Korintským 10, 23 - 33: „²³ Všetko je dovolené, ale nie všetko prospešné. Všetko je dovolené, ale nie všetko buduje. ²⁴ Nech nikto nehladá, čo jemu prospeje, ale čo prospeje inému. ²⁵ Všetko, čo sa predáva v jatkách, jedzte a na nič sa nevy pytujte pre svedomie. ²⁶ Lebo: Pánova je zem aj to, čo ju naplňa. ²⁷ Ak vás niekto z neveriacich volá, a chcete ísť, všetko, čo vám predložia, jedzte a na nič sa nevy pytujte pre svedomie! ²⁸ Ale ak vám niekto povie: Toto je modlám obetované! nejedzte kvôli tomu, čo vás na to upozornil, ale kvôli svedomiu. ²⁹ Nehovorím o vašom svedomí, ale o svedomí toho druhého, lebo prečo má svedomie iného súdiť moju slobodu? ³⁰ Keď ja s vďakou požívam niečo, prečo ma niekto má tupiť pre to, za čo ja ďakujem? ³¹ Či teda jete, alebo pijete, a čokoľvek činíte, všetko čiňte na slávu Božiu! ³² Nebudte na pohoršenie ani Židom ani Grékom ani cirkvi Božej, ³³ ako sa aj ja všetkým chcem páčiť vo všetkom a nehladám svoj prospech, ale prospech mnohých, aby boli spasení.“

Milí bratia, milé sestry!

Niekdajší britský premiér Winston Churchill raz povedal: „V Anglicku je dovolené všetko, okrem toho, čo je zakázané. V Nemecku je zakázané všetko, okrem toho, čo je povolené. Vo Francúzsku je dovolené všetko, dokonca aj to, čo je zakázané. V Sovietskom zväze je zakázané všetko, dokonca aj to, čo je povolené.“

Povolené alebo zakázané? Táto otázka je rovnako zložitá, ako sa zdá byť jednoduchá. Je to výzva pre nás všetkých. Pretože **nestačí myslieť si, že niečo je dovolené, aby to bolo dovolené, a nestačí myslieť si, že niečo je zakázané, aby to bolo zakázané.**

Som kresťan, no rešpektujem ľudí iných vierovyznaní i náboženstiev. Nepáči sa mi, keď ktokoľvek hlása nenávisť voči odlišne zmýšľajúcim. Hoci pri islame mám ne jeden otáznik, umiernení moslimovia sú pre mňa povolení. Keby mi moja dcéra povedala, že sa vydáva za jedného z nich, zrejme by som nevyskočil od radosti. Nabádal by som ju, aby zvážila „za“ aj „proti“ a bola opatrná. Predsa len majú odlišnú mentalitu, ako je naša a ohľadom vierovyznania detí matka nemá čo povedať. U moslimov o tom rozhoduje výlučne otec. Takže keď si naša dievčina vezme moslima, pravdepodobnosť hraničiaca s istotou je, že ich deti sa stanú moslimami.

Iný príklad. Je povolené, aby si človek kúpil pekné športové auto. O to viac, keď to predošlé už dosluhuje. Ak čestne pracuje a má dosť peňazí, prečo nie. Raz si môže si dovoliť toto potešenie. Áno, je to povolené, ale aj tak je tento luxus zbytočný. Za také auto treba dať o

desaťtisíccky eur viac, ako za výborné vozidlo, ktoré však nie je športiak. Okrem toho, nikdy nevieme, čo sa môže stať, či peniaze nebudeme potrebovať na omnoho súrnejšie a potrebnejšie veci. Radím teda opatrnosť a kúpiť dobrý, no lacnejší model auta.

Ešte jeden príklad: človeku zistia cukrovku. Lekár mu dôrazne káže nejst sladkosti, lebo výsledky sú alarmujúce. Hrozí, že pacient príde o zrak alebo mu amputujú končatinu. Je o tom poučený, berie to na vedomie. Ale práve má ísť na dlhodobu plánovanú rodinnú oslavu. Bude tam pripravených toľko dobrôt, ktoré on ako diabetik nesmie. Na stole to vyzerá fakt lákavo. Pacient si povie: Dobre, s diétou začnem až zajtra. **Čo je povolené, nie je vždy dovolené, a to isté platí aj pre to, čo je zakázané.**

Apoštol Pavel sa s týmto problémom stretol v cirkevnom zbore v Korinte. Tamojší kresťania sa zaujímali o mäso predávané na trhu. V tom čase, keď ľudia obetovali zvieratá bohom, mäso sa potom skonzumovalo. Korinťania, ktorí sa stali kresťanmi, sa pýtali, či na to majú právo. **Na jednej strane už nechceli slúžiť modlám, ktoré predtým uctievali. Na druhej strane vedeli, že modly neexistujú, že Kristus im ukázal, že toto mäso je len mäso a jeho konzumáciou nerobia nič zlé.** Korintskí

veriaci sa so záležitosťou obrátili na apoštola Pavla. Ten im povedal, že nie je hriechom jesť mäso obetované modlám. Pridal však vetu, ktorá sa stala slávnou, pretože vrhla rozhodujúce svetlo na túto chýlostivú otázku. Povedal: **„Všetko je dovolené, ale nie všetko je užitočné; všetko je dovolené, ale nie všetko buduje.“**

Čo tým apoštol myslí? Na jednej strane dokazuje, že Korinťania majú pravdu: modly neexistujú. Človek nerobí nič zlé, keď zje mäso obetované modle. Na druhej strane však dodáva, že v korintskom zbore sú noví veriaci, ktorí sa kresťanmi stali iba nedávno. Keď títo novoobrátení jedia mäso zo zvierat obetovaných modlám, majú pocit, že sa vracajú k starému pohanstvu. S ohľadom na ich mladú vieru, aby sme ich nepohoršili a ich vieru nebezpečne nerozkývali, žiada apoštol Pavel všetkých, aby boli solidárni s citlivým svedomím novouverivších. Kvôli svedomiu nových členov zboru apoštol ďalším radí, aby sa vzdali práva konzumovať mäso obetované modlám, aby čerstvých kresťanov nepohoršili. Inými slovami, **apoštol zavádza nové kritérium: lásku, ohľaduplnosť voči ďalším, solidaritu, ktorá umožňuje, aby viera nových členov zboru bola pevná, nie ohrozená.**

Keď Winston Churchill porovnával rôzne mentality a povedal: „V Anglicku je dovolené všetko okrem toho, čo je zakázané“, mienil, že Angličanovi ide v prvom rade o jeho slobodu a nechce, aby sa štát miešal do jeho záležitostí viac, ako je nevyhnutné. Nemec, pre ktorého je „všetko zakázané, okrem toho, čo je dovolené“, je vysoko organizovaný človek, ktorý sa snaží predovšetkým vyhnúť neporiadku. Vo Francúzsku si ľudia si dovoľujú porušovať pravidlá, ktoré sa im zdajú smiešne. Čo sa týka hodnotenia Sovietskeho zväzu, kde „je všetko zakázané, dokonca aj to, čo je povolené“, treba sa vrátiť do obdobia komunizmu, v ktorom boli ľudia v Sovietskom zväze sledovaní a slobodne nesmeli robiť nič.

Do ktorej kategórie patríme u nás? Pravdepodobne, tak ako v iných krajinách, nie iba do jednej zo štyroch. Život je zložitejší. Aj pre nás je aktuálna otázka, čo je dovolené a čo nie.

Ako mám konať? Mám tendenciu byť veľkorysý? – Byť človekom širokého srdca? Tolerovať veľa u druhých aj u seba? Je to pre mňa samozrejmé? Alebo potrebujem stanovené kritériá? Viem, čo môžem, a čo nie. **Pravidlá sú dôležité. Nezanedbávam ich a netolerujem, aby ich ostatní zanedbávali.** Som na seba

prísny a flexibilný, čo sa týka druhých? Alebo som na nich prísny a na svoje správanie si nedávam veľký pozor? Alebo používam iné kritériá pre iných ako pre seba?

Urobme si prehľad a zistíme, ako na tom sme. **Položme si otázku, čo považujeme za morálne, duchovne a ľudsky podstatné. Pozrime sa, ako sa dívame na tých, ktorí nežijú podľa našich noriem.** Potom sa pozrime, **ako môže láska dodať svetlo nášmu úsudku. Ako môže pôsobiť sťa uzdravujúci a zmierovací faktor.**

V cirkevnom zbore v Korinte Pavel odblokoval situáciu. Väčšina z členov zboru nemala dilemu s tým, čo je dovolené alebo zakázané. Cítili sa oprávnení jesť mäso obetované modlám. **Pavlom odporúčaná solidarita s novými veriacimi ich však prinútila prekročiť svoje výsady v prospech slabších členov ich spoločenstva.**

Jestvuje veľa situácií, v ktorých láska poskytuje úžasnú odpoveď na to, čo je dovolené alebo zakázané. V jednej piesni (Huguesa Aufraya: Céline) sa spieva:

„Povedz mi, Céline, roky ubehli.
Prečo si nikdy nepomyslela na svadbu?
Zo všetkých mojich sestier, ktoré tu žili,
si jediná bez manžela,

„Nečervenaj sa, nečervenaj sa, nečervenaj sa.

Máš, stále máš krásne oči.

Mohla si urobiť muža šťastným,
ale nie, Céline, tvoj život nie je stratený.

My sme deti, ktoré si nikdy nemala.

Vedel som to už dávno. A nikdy nezabudnem.“

Celine je zasnúbená, keď jej rodičia zomrú a jej mladší súrodenci zostanú sirotami. Má plné právo vydať sa a založiť si vlastnú rodinu, ale ona sa radšej stará osirelých súrodencov. Jej snúbenec ju opustí. V piesni zaznieva:

„Nečervenaj sa, nečervenaj sa, nečervenaj sa. ...

... Céline, tvoj život nie je stratený.

My sme deti, ktoré si nikdy nemala.

Vedel som to už dávno A nikdy nezabudnem.“

<https://www.youtube.com/watch?v=EH-3ZSnR1Zw>

Láska nás uzdravuje a zmieruje nás so sebou samými.

Môj priateľ mal v zbore jednu pani – veľmi šetrnú, no nesmierne štedrú k cirkvi a diakonii. Po celý život si kupovala len to najnutnejšie. Z nejakého dôvodu ju fascinovala India. Keď ju jej blízki povzbudzovali: „Chod' tam a splň si svoj sen.“ Odvetila: „Nie, nemôžem. Keď si predstavíte všetku tú biedu na tejto zemi,

nechcem na takýto výlet minúť niekoľko tisíc eur.“ Blízki jej vraveli: „Prečo nie? Nič to neuberá na tvojej štedrosti a Pán Boh ťa miluje.“

Neviem, či napokon cestovala alebo nie. Nie je to pre nás podstatné. **Otázka: Povolené alebo zakázané?, je však kladená znova a znova** – či už sa nám to páči alebo nie. **Je to otázka, na ktorú treba odpovedať kritériom lásky.** Tej lásky, ktorá, ako čítame v 1. Korintským 13, 7: „*všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádejá, všetko pretrpí.*“ Lásky, ktorá ide v Kristových šľapajách. Amen.

S použitím myšlienok D. Gnaegiho: Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár